

Jak zlepšit učení svých žáků? Klíčem je spolupráce a společná reflexe učitelů

TOMÁŠ OTISK

Je středeční odpoledne. Žáci jsou už v proudu odpoledních aktivit školní družiny. Všude klid, jen ve třídě 2. B je čilý ruch. Otevřete tiše dveře a nakoukněte dovnitř. Uvidíte několik zamyšlených hlav, jak se právě sklánějí nad dětskou knihou „Jak obejmout ježka“ od Jany Bauer. Listují stránku za stránkou a vzrušeně diskutují: „Jak na nás text působí, co tím chtěl autor říct, jaký měl záměr, a proč to vlastně končí takhle?“

Nejsou to žáci, ale právě nad knihou bádá skupinka šesti učitelek. Sešly se k pravidelnému plánování lekcí pro první stupeň, které v ZŠ Koperníkově v Třinci probíhá už druhým rokem. Setkávání je zcela dobrovolné a obvykle se pracuje s předem vybranou knihou nebo textem, který jim může posloužit v různých ročnících i předmětech. Například právě lekcce s knihou *Jak obejmout ježka* byla úspěšně použita v první, druhé, třetí i páté třídě. „Nejdříve jsme nevěděly, co s touhle knihou dělat, jaký cíl máme vybrat. Měly jsme z některých částí smíšené pocity, a tak moc jsme text rozebíraly, až jsme si řekly, že bude nejlepší nechat příběh působit na děti. A tak nás napadla čtenářská odezva. V tom je síla naší skupiny. Každá z nás má jiné zkušenosti, ale když přemýšlíme společně, nakonec dojdeme ke smysluplnému plánu lekce. Pak si rozdělíme, kdo co připraví, vytvoříme pracovní listy, prezentaci, děláme si takovou podporu a sdílíme i s těmi, kteří se plánování neúčastnili,“ říká o společném plánování Monika Kouřilová, učitelka prvního stupně, která s nápadem přišla.

Vraťme se ale o pár let zpátky. Kolem naší třinecké školy se před pěti lety vytvořila v rámci projektu Pomáháme školám k úspěchu, podporovaného nadací rodiny Kellnerových, síť deseti škol, kterou jsme nazvali Lokalita Třinec. Od vstupu do projektu jsme začali vytvářet školní týmy a v nich dvojice spolupracujících učitelů. Už zde se začali učitelé navzájem podporovat a společně plánovat, realizovat a pak reflektovat svou výuku. Tento model síťování škol a přenášení dobré praxe nastartoval řadu prospěšných změn ve školách. Nedílnou součástí bylo a je otvírání hodin – a to nejen pro kolegy z vlastní školy, ale i pro učitele z jiných škol. Cílem není chodit pozorovat dokonalé hodiny. Zaměřujeme se naopak na reflexi toho, co žáci v hodinách zažívají a co jim při výuce běží hlavou.

Když jsme takto fungovali asi dva roky, zjistili jsme, že se ve školách stává, že se úzký tým sboru včetně formálního leadera sice posouvá ve svém učení dopředu, ale dosah na celou sborovnu je menší. Najednou zde byl nevyvážený vztah. Na jedné straně tu byli ti, co se semkli, navzájem se podporovali a něčemu se společně učili, na druhé ti, co zatím tuto příležitost nevyužívali. Na společných sdíleních jsme o tom

často hovořili a naše diskuze propojovala otázka: „Jak přitáhnout opravdu každého učitele, jak podnítit celou sborovnu?“

Společně jsme proto přemýšleli a hledali i inspiraci napříč celým projektem. Začali jsme si uvědomovat, že naše vize „Každý žák se učí naplno a s radostí“ znamená, že se zároveň musí učit i každý učitel všech projektových škol. Dnes už víme, že vizi projektu musíme sdílet v celém sboru a žít ji každým dnem, každým krokem či rozhodnutím. Jednou z cest k většímu šíření profesního učení, kterou jsme začali nabízet, byly učící se skupiny napříč celou lokalitou. Jejich cílem bylo vtáhnout do profesního učení větší počet kolegů ve sborovnách.

V některých skupinách byl problém, že se všichni chtěli především inspirovat a pouze sdílet to, co už vzniklo. To však nefungovalo. Smysl nám učící se skupiny začaly dávat až ve chvíli, kdy jsme začali prozkoumávat práce žáků – například v učící se skupině pisatelské práce žáků z hodin dílen psaní i psaní v oborech. Nosili jsme si jejich pisatelské výtvary a hledali v nich dovednosti, které by mohli rozvíjet další žáci. Bylo pro nás důležité přestat přemýšlet nad tím, čím bychom se mohli inspirovat, a začít prozkoumávat, co se vlastně naši žáci učí. Co se jim děje při učení v jejich myslích a co prožívají.

Obrácení pozornosti na žáky dalo našim učícím se skupinám smysl. Podobně se pozornost obrací k dětem i v naší školní skupině pro plánování lekcí s Monikou Kouřilovou. Když hodiny v různých třídách odučíme, následuje společná reflexe. Zkoumáme výkony žáků z hodin a hledáme, co vše bychom pro ně mohly připravit příště. „Tahle práce nám dává smysl a radost. Začaly jsme dokonce říkat dětem ve třídách, že jsme hodinu vytvářely společně s ostatními kolegyněmi. Děti jsou pak ještě víc zvědavé, co si to pro ně paní učitelky společně připravily,“ říká Monika, když popisuje, jak je pro ni společné plánování lekcí důležité.

Z našich zkušeností ve škole i v celé lokalitě tedy vyplývá, jak zásadní je udržovat společnou učící se komunitu, která dodává podněty pro změny ve školách. Přestože stále

hledáme optimální způsob, jak zapojit opravdu celý školní sbor do učení, vidíme, že jsme i přes některé popsané potíže na správné cestě. A pokud chceme, aby učitelé smysluplně

spolupracovali v různých formách profesního učení, je důležité, aby své učení a sdílení opírali o to, co během výuky prožívají jejich žáci.

Tomáš Otisk, zástupce ředitelky ZŠ Koperníkova Třinec a pedagogický konzultant Pomáháme školám k úspěchu

Pomáháme
školám
k úspěchu

Moderní technologie jako cesta k efektivnější výuce ve Věšíně

ROMANA BÁROVÁ

V malotřídních školách, kde se každodenní výuka odvíjí v komorním prostředí, často vyvstává otázka, jak efektivně propojit individuální přístup k žákům s moderními metodami vzdělávání. Základní škola a Mateřská škola Věšín ukazuje, že i menší instituce mohou využít digitální technologie k optimalizaci výuky a zvýšení její atraktivity.

Interaktivní nástroje pro efektivní řízení výuky

Modernizace školního prostředí ve Věšíně se soustředí na interaktivní výukové metody, které podporují zapojení žáků a efektivnější předávání znalostí. Zavedení interaktivních panelů ViewSonic IFP50 zásadně změnilo způsob, jakým probíhá výuka napříč předměty. Tyto panely umožňují využít multimediální obsah, interaktivní cvičení a dotykové ovládání, díky čemuž učitelé mohou přizpůsobit tempo i metody práce konkrétním potřebám žáků. Výsledkem je vyšší míra zapojení do výuky a rozvoj individuálních dovedností.

Digitální technologie také přispívají k efektivnější správě výuky. Elektronická evidence docházky, hodnocení a sdílení materiálů mezi učiteli a žáky minimalizují časovou zátěž spojenou s administrativou a umožňují soustředit se na samotný vzdělávací proces. Interaktivní panely ViewSonic navíc nabízejí možnost přímého propojení s cloudovými platformami, což usnadňuje přístup k materiálům a podporuje efektivnější spolupráci.

Digitální přístup k učení a jeho přínosy

Využití digitálních platform se stalo nedílnou součástí výuky. Propojení tabletů a notebooků s cloudovými úložišti zajišťuje žákům nepřetržitý přístup k výukovým materiálům a umožňuje efektivní organizaci výuky. Specializované aplikace podporují nejen logické myšlení, ale také kreativitu a samostatnost při řešení úkolů. Implementace těchto nástrojů zároveň usnadňuje distanční výuku, což je přínosné zejména v situacích vyžadujících alternativní způsoby vzdělávání.

Cesta k efektivnímu školství

Zkušenost školy ve Věšíně potvrzuje, že správně nastavený systém digitálních nástrojů a interaktivních metod může výrazně přispět k modernizaci výuky i v menších vzdělávacích